

Openbaar Ministerie
t.a.v. het College van procureurs-generaal
per e-mail

M., 17 november 2025

Betreft: aangifte

Geachte heer, mevrouw,

Namens

de statutair te Utrecht gevestigde stichting Stichting de Verbeelding,

mevrouw A., wonende te Den Haag,

mevrouw S., wonende te Olburgen en

de heer S., wonende te Hoofddorp,

die mij daartoe hebben gemachtigd (bijlagen),

alsmede op persoonlijke titel

doe ik bij deze aangifte van een aantal strafbare feiten die naar het zich laat aanzien zijn gepleegd door

mr. dr. E.J. (Eric) Daalder, voorzitter van de Algemene kamer van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder te noemen: de Afdeling),

de mrs. W. (Willemien) den Ouden en A. (Aaldert) ten Veen, beiden staatsraad,

de mrs. T. Hartsuiker en B. Ley – Nell, die allebei als griffier aan de Afdeling zijn verbonden,

mr. Th.C. (Thom) de Graaf, vice-president van de Raad van State en

prof. mr. dr. R. (Rosa) Uylenburg, voorzitter van de Afdeling.

Waarom bij u?

Ik doe deze aangifte bij uw college opdat u zelf kunt bepalen aan welk onderdeel van het Openbaar Ministerie (OM) de verdere behandeling daarvan moet worden toevertrouwd. Aanleiding voor deze aanpak is dat een aantal eerdere aangiftes die verband houden met de onderhavige zaak op niet altijd even gelukkige wijze is behandeld door het arrondissementsparket Midden-Nederland en dat te Den Haag¹. In het navolgende zullen enkele van die aangiftes de revue passeren. Ik verzoek u te bevorderen dat er alsnog een passende vervolgingsbeslissing op deze eerdere aangiftes wordt genomen en stel het daarnaast op prijs wanneer u er zorg voor wilt dragen dat dit ook gebeurt met de aangifte die thans voorligt alsmede met alle verdere aangiftes die u dezerzijds nog zult ontvangen.

De kwestie-Van Zutphen

Om de verschillende aangiftes te kunnen plaatsen is het van belang dat u weet tegen welke achtergrond deze moeten worden geplaatst. Die achtergrond wordt gevormd door de kwestie-Van Zutphen, die is vernoemd naar Nationale ombudsman mr. R.F.B. (Reinier) van Zutphen, maar die allang niet meer alleen en zelfs al geruime tijd niet meer in de eerste plaats om het gebrekkige functioneren van deze ombudsman draait. Wij hebben u over die kwestie geïnformeerd bij brief van 23 april 2025. Voor een wat uitvoeriger uiteenzetting van deze zo pijnlijke kwestie zij daarnaast korthedshalve verwezen naar onze website. U leest daar onder meer wat voor ons de aanleiding was – diens tekortschieten in het toelagenschandaal – om ons in het functioneren van onze Nationale ombudsman te verdiepen; hoe de heer Van Zutphen ons de Wet open overheid (Woo) heeft ontnomen toen het hem onder meer rond zijn reiskosten, die jarenlang niet naar behoren bleken te zijn gecontroleerd en verantwoord, wat te heet onder de voeten werd; dat de voorzieningenrechter diens optreden aanvankelijk en bij herhaling als 'evident onrechtmatig' heeft gekwalificeerd; hoe de heer Van Zutphen vervolgens toch nog de dans is ontsprongen en welke rol daarbij de netwerkcorruptie heeft gespeeld waaraan deze ombudsman, die afkomstig is uit de rechterlijke macht en die tot aan zijn benoeming in zijn huidige ambt ook zelf als staatsraad aan de Afdeling was verbonden, het heeft te danken dat hij een en ander, althans tot nu toe, heeft overleefd. Alle informatie die u op de website aantreft – en waarvan bovenstaande opsomming niet méér biedt dan alleen maar een eerste indruk – kan met documenten worden onderbouwd. Wij zullen deze desgevraagd dan ook gaarne aan u verstrekken.

Een ongekeerde hetze

Dankzij ons gewroet in wat wel de modderpoel van onze rechtsstaat mag worden genoemd zijn wij er in geslaagd om niet alleen bij de Nationale ombudsman, maar ook bij de verschillende rechtbanken en de Afdeling de vinger te leggen op de ene na de andere misstand. Dat ons dit niet in dank is afgenomen zal u niet verbazen. Zowel de stichting, onze cliënten als ondergetekende is dat dan ook op een nogal agressieve bejegening komen te staan, waarbij de grenzen van het betamelijke verre zijn overschreden. Met name bij de Raad van State is dit ontaard in een ongekeerde hetze, waarbij de Afdeling niet alleen een aantal kwalijke uitspraken heeft gedaan waarin zij

1 Zie in dit verband mijn brief aan uw voorzitter van 7 augustus 2025, op welke brief ik overigens nog geen reactie heb mogen ontvangen, alsmede mijn e-mail van 30 oktober 2025, die ik eveneens aan uw voorzitter heb gericht.

een loopje met zowel de feiten als het recht heeft genomen, maar ook nog eens allerlei verdere kunstgrepen heeft toegepast om 'onze Reinier' uit de wind te houden. U kunt dit eenvoudig nagaan aan de hand van de verschillende aangiftes die in dit verband zijn gedaan dan wel binnenkort nog zullen volgen. Daarnaast bent u reeds bekend met de uit de lucht gegrepen aangiftes van bedreiging die tegen eerst de heer S. en vervolgens ook mij zijn gedaan. We zien die hetze echter tevens terug in de uiterst bedenkelijke wijze waarop de heer De Graaf en mevrouw Uylenburg zich via onder meer hun jaarverslag hebben gemengd in zaken die nog door de rechter moesten worden behandeld. Ook de aangiftes waarbij deze vanuit de trias volstrekt ondenkbare inmenging aan de kaak is gesteld zijn u bekend².

De directe aanleiding voor deze aangifte

Onderdeel van de hiervoor genoemde hetze, waarmee zij ons het blootleggen van verdere misstanden onmogelijk wil maken, is dat de Afdeling heeft getracht om zich te ontdoen van de jurist die het niet alleen de heer Van Zutphen, maar ook haarzelf en eerder reeds de Rechtbank Den Haag er zo lastig op heeft gemaakt. Zij heeft mij daartoe geweigerd als de gemachtigde van vrijwel alle cliënten die ik bijsta in zaken die bij haar spelen. Deze weigering als gemachtigde, die neerkomt op een beroepsverbod, vormt de directe aanleiding voor de aangifte die wij bij deze aan u voorleggen. De beslissing daartoe is namelijk niet alleen gegeven op basis van een aantal overwegingen die de maatregel op geen enkele manier kunnen dragen, maar vooral ook in strijd met de wet. Ter toelichting daarop het volgende.

Artikel 8:25, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) biedt de mogelijkheid om bijstand of vertegenwoordiging door een persoon tegen wie ernstige bezwaren bestaan te weigeren. Zoals uit de wetsgeschiedenis blijkt en vrij recent nog weer door de Hoge Raad is bevestigd³ gaat het daarbij om een bevoegdheid van de rechter die is belast met de behandeling van de zaak waarin de gemachtigde die de deur wordt gewezen optreedt en dus uitdrukkelijk niet om een bevoegdheid van de instantie waarbij die zaak aanhangig is. Dit volgt overigens ook uit jurisprudentie van de Afdeling zelf. Het is bij de Afdeling, voor zover ik dat heb kunnen nagaan aan de hand van de talloze uitspraken die zij de afgelopen decennia heeft gedaan, weliswaar nog niet eerder voorgekomen dat de inderdaad ook wel zeer uitzonderlijke stap om een gemachtigde te weigeren is gezet, maar zij heeft in 2021 wel een uitspraak gedaan waarin zij uitlegt hoe artikel 8:25, eerste lid, van de Awb moet worden verstaan⁴. De Afdeling stelt daarin nadrukkelijk dat '[d]e beslissing tot weigering op grond van artikel 8:25, eerste lid, van de Awb is voorbehouden aan de rechter die is belast met de behandeling van de zaak waarin de in die bepaling genoemde ernstige bezwaren rijzen' (r.o. 5.12). Ook volgens de Afdeling, zo blijkt uit deze uitspraak, kan er dus geen enkel misverstand over de uitleg van die bepaling bestaan.

Dat de Afdeling mij nu opeens toch als gemachtigde heeft willen weigeren in alle zaken waarin ik die rol vervulde is al met al nogal opmerkelijk en dat werd er bepaald niet minder op toen deze weigering ook nog eens bleek te zullen gelden voor alle toekomstige zaken waarin ik wellicht nog als rechtsbijstandverlener zou willen optreden. Toen ik eerder dit jaar de brief ontving die u bijgaand aantreft in kopie ([bijlage 1](#)) heb ik dan ook met verwondering kennisgenomen van het voornemen dat mij daarbij kenbaar werd gemaakt en dat inhield dat 'de Afdeling' mij niet langer als gemachtigde zou accepteren in alle 'bij haar aanhangige of nog aanhangig te maken

2 Zie immers voetnoot 1.

3 ECLI:NL:HR:2020:1730 en ECLI:NL:HR:2021:141.

4 ECLI:NL:RVS:2021:1061.

procedures'. Het moge duidelijk zijn dat ik na lezing van deze brief, die bleek te zijn ondertekend door een griffier met wie ik nog niet eerder te maken had gehad en die aan elkaar hing van verwijten die stuk voor stuk op drijfzand berusten, uitermate benieuwd was of onze hoogste algemene bestuursrechter inderdaad zo dom zou zijn om mij in al die zaken als gemachtigde te weigeren. De gelegenheid om te reageren op de onzin waarmee de brief van de griffier was gevuld heb ik dan ook bewust laten lopen en ik heb eerst maar eens geduldig afgewacht wat er verder nog zou volgen.

Dat geduld werd al vlot beloond. Op 15 mei 2025 volgde er namelijk een beslissing waarbij ik als gemachtigde werd geweigerd in een zaak waarin ik de heer S. terzijde stond⁵. Die beslissing werd op een alleszins saillant moment gegeven, want vlak voordat de Rechtbank Den Haag een zitting zou gaan wijden aan een besluit waarbij ook de Nationale ombudsman mij als gemachtigde had geweigerd. U begrijpt dat deze laatste, die de beslissing al eerder kende dan ikzelf, daar ter zitting onmiddellijk mee liep te zwaaien. Los van deze merkwaardige inmenging in ook nu weer een lopende rechtszaak sprong echter vooral ook in het oog dat de beslissing was gegeven door een drietal staatsraden van wie ons niet bekend was dat zij met de behandeling van de zaak van de heer S. waren belast. Onder wie niemand minder dan de voorzitter van de Algemene kamer, die achter de schermen al wel vaker aan allerlei lijntjes had getrokken.

Na deze eerste beslissing duurde het nog weer een vijftal weken eer er ook in de respectievelijk zaken van drie andere cliënten een vergelijkbare beslissing werd gegeven⁶. Een beslissing die gelijkluidend is aan die in de zaak van de heer S. en die ook afkomstig is van telkens hetzelfde drietal staatsraden. Bleef over de zaak van nog een vijfde cliënt, in welke zaak de Afdeling ons ondanks herhaald verzoek maar steeds geen duidelijkheid heeft willen verschaffen. Tot nu toe heeft zij mij in deze laatste zaak, haar dreigementen ten spijt, dan ook nog steeds niet als gemachtigde geweigerd⁷.

Waren de mrs. Daalder, Den Ouden en Ten Veen bevoegd om al die cliënten hun rechtsbijstandverlener te ontnemen? Dat liet zich niet zomaar bepalen, want het was natuurlijk denkbaar dat nu juist zij met de behandeling van hun zaken waren belast. Tot ons genoegen deed er zich echter een verder niet al te gelukkig toeval voor dat ons in deze kon helpen. Een van de staatsraden die mij in de verschillende zaken als gemachtigde had geweigerd bleek namelijk betrokken te zijn bij een aangifte die op enig moment tegen de heer S. is gedaan. Zij reikte deze cliënt daarmee de gelegenheid aan om haar in zijn zaak te wraken en die kans heeft de heer S. meteen benut. Aanvankelijk heeft de Afdeling de behandeling van het betreffende wrakingsverzoek nog langdurig getraineerd. Na verloop van tijd kwam het hoge woord er echter toch uit (bijlage 3). Mevrouw Den Ouden erkende dat zij niet met de behandeling van de zaak van de heer S. was belast. Zij had de beslissing om mij als diens gemachtigde te weigeren dan ook gegeven zonder dat zij de bevoegdheid daartoe had. Waarmee zij een ambtsmisdrijf heeft begaan.

5 ECLI:NL:RVS:2025:2230.

6 ECLI:NL:RVS:2025:2739, ECLI:NL:RVS:2025:2740 en ECLI:NL:RVS:2025:2741.

7 Wij vermoeden dat de Afdeling het nog niet heeft aangedurfd om mij in deze zaak daadwerkelijk als gemachtigde te weigeren uit vrees dat vervolgens een andere rechtsbijstandverlener zou kunnen kennismaken van het uiterst gevoelige dossier dat zich in die zaak heeft gevormd. Indertijd heb ik de staatsraden Bangma en Den Heyer er namelijk op betrappt dat zij de zaak in een ongetwijfeld genoeglijk onderonsje bespraken met de gemachtigde van de heer Van Zutphen terwijl er op dat moment een wrakingsverzoek tegen hen liep. Mevrouw Uyenburg heeft tot op heden geweigerd om deze onverkwikkelijke gang van zaken te onderzoeken. Zie in dit verband de aangifte die tegen de betrokken staatsraden en de voorzitter van de Afdeling is gedaan (bijlage 2).

Inmiddels is komen vast te staan dat dit ook geldt voor de twee andere staatsraden wier namen op de verschillende beslissingen prijken. In de zaak van mevrouw A. is onlangs namelijk uitspraak gedaan door de mrs. Minderhoud, Lange en Soffers⁸. Het drietal staatsraden dat wél met de behandeling van haar zaak was belast en dat dus ook het enige is dat de beslissing waarmee mevrouw A. van de door mij verleende rechtsbijstand is beroofd had mogen geven. Want nee, een rechter die een zaak behandelt kan niet zomaar worden vervangen. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is daar buitengewoon duidelijk over in de uitleg die het aan artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens heeft gegeven. Een uitleg die we terugzien in de Regeling toedeling zaken Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 2020, waarin dit is neergelegd in het derde lid van artikel 17. Het is daarmee van tweeën niet meer dan een. De zaak van deze cliënte werd ofwel behandeld door de mrs. Daalder, Den Ouden en Ten Veen ofwel door de mrs. Minderhoud, Lange en Soffers. Nu het dit laatste drietal blijkt te zijn heeft het andere drietal zijn beslissing zonder daartoe de bevoegdheid te hebben gegeven. Waarmee zij gezamenlijk dat ambtsmisdrijf hebben gepleegd.

Artikel 365 Sr.

Hoewel de kwestie-Van Zutphen aan alle kanten door netwerkcorruptie wordt beheerst zal het voor het OM niet eenvoudig zijn om aan te tonen dat het daarbij ook gaat om corruptie in strafrechtelijke zin. Bij netwerkcorruptie ontbreekt het immers meestal aan het directe voor wat hoort wat dat die strafrechtelijke vorm van corruptie bewijsbaar maakt. Wij geven er dan ook de voorkeur aan om deze aangifte primair op te hangen aan artikel 365 van het Wetboek van Strafrecht (Sr)⁹. Het geven van een beslissing waarvoor geldt dat degene die de beslissing geeft de bevoegdheid niet heeft om dit te doen en waarbij – in casu – de betrokken cliënt (m/v) moet dulden dat hij zich niet meer door mij kan laten bijstaan en ik moet dulden dat ik in diens zaak mijn beroep niet meer kan uitoefenen laat zich eenvoudig onder deze bepaling scharen. Dat geldt echter ook voor de kennelijke weigering van mevrouw Uylenburg en de heer De Graaf om aangifte van een dergelijk ambtsmisdrijf te doen en/of de betrokken staatsraden daarvan in disciplinaire zin de gevolgen te doen ondervinden. Ook dat maakt immers dat wij moeten dulden dat deze staatsraden ongestraft de grenzen van hun bevoegdheid hebben mogen overschrijden en dat wij daarmee ook in de toekomst zullen zijn overgeleverd aan de grillen van een aantal vrijgevochten 'rechters' die naar believen een loopje nemen met de wet. Een en ander sluit overigens niet uit dat het doen en laten van de verschillende betrokkenen ook nog onder een aantal andere delictsomschrijvingen kan worden geschaard. Wij laten het echter gaarne over aan het

8 Zie bijlage 4. Tegen de gewoonte in is deze uitspraak, die geheel ten onrechte en (dus) volledig onverwacht buiten zitting is gedaan, niet gepubliceerd in de uitsprakenverzameling die kan worden geraadpleegd op de website van de Raad van State en al evenmin in die van de Rechtspraak. Datzelfde lot was in de kwestie-Van Zutphen ook reeds een aantal eerdere uitspraken beschoren. De Afdeling maakt er daarmee geen geheim van dat zij aan deze uitspraken maar liever geen ruchtbaarheid geeft.

9 In het toeslagenschandaal is deze bepaling ook al eens onder het stof vandaan gehaald. Zie in dit verband het memorandum dat de voormalige officier van justitie annex advocaat Hendrik Jan Biemond indertijd heeft geschreven (<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-9f8ac02f-4fd5-4bfc-8514-39d63ac76d9e/pdf>). Tot enigerlei vervolging hebben diens conclusies overigens niet geleid. De enigen die voor dat schandaal hebben moeten bloeden zijn dan ook de getroffen ouders en hun kinderen alsmede de belastingbetaler die de vele miljarden mag ophoesten die met het toeslagenschandaal zijn gemoeid. De daders ondertussen gaan nog steeds vrijuit.

OM om dat te bepalen.

De rol van de verschillende betrokkenen

Verantwoordelijk voor de hiervoor geschetste gang van zaken is in de allereerste plaats de heer Daalder, die overigens reeds vanaf het moment dat de Afdeling zich daarover ging buigen zowel als staatsraad als als voorzitter van de Algemene kamer een forse, zij het niet altijd even zichtbare bemoeienis met de kwestie-Van Zutphen heeft gehad. De heer Daalder is sinds 2016 staatsraad en heeft in 2023 het voorzitterschap van de Algemene kamer naar zich toegetrokken. Minstens zo interessant is echter dat hij voor zijn overstap naar de Afdeling gedurende zijn gehele werkzame leven als advocaat aan het kantoor van de landsadvocaat was verbonden, bij welk kantoor hij sinds 1999 de positie van plaatsvervangend landsadvocaat heeft bekleed. De heer Daalder verpersoonlijkt daarmee bij uitstek 'de probleemwolf van onze rechtsstaat' waarover de advocaat Ellen Pasman het in haar veelgeprezen Meindert Fennema-lezing had¹⁰.

Vanuit zijn achtergrond beschikt de heer Daalder over een enorme expertise op het gebied van het bestuurs(proces)recht. Hij weet dan ook als vrijwel geen ander welke fouten eerst de Rechtbank Den Haag en vervolgens de Afdeling heeft gemaakt bij de behandeling van de kwestie-Van Zutphen. Dat wordt nog versterkt doordat de heer Daalder kan worden beschouwd als de grootste specialist van ons land op het gebied van de openbaarheid van bestuur, op welk onderwerp hij in 2005 is gepromoveerd en waarover hij een handboek heeft geschreven waarvan de eerste druk al in 2011 is verschenen en dat geldt als het standaardwerk op dit gebied¹¹. Hij is dan ook tot in het laatste detail op de hoogte van de onbeschaamde manier waarop de heer Van Zutphen de Woo aan zijn laars heeft gelapt toen hij ons die wet ontnam¹².

Opmerkelijk genoeg had juist de heer Daalder de kwestie-Van Zutphen al direct in de kiem kunnen smoren toen deze bij de Afdeling belandde. Hij heeft namelijk zelf het verzoek om voorlopige voorziening behandeld waarmee ik de Afdeling indertijd heb gevraagd om de uitspraken die de Rechtbank Den Haag had gedaan (ten minste) te schorsen¹³. De heer Daalder had dit verzoek eenvoudig kunnen, zo niet moeten toewijzen, waarna de achterliggende zaak waarschijnlijk zeer vlot tot een oplossing zou zijn gebracht. Hij heeft echter verzuimd om dit te doen en, in tegendeel, op volstrekt ongepaste wijze de toon gezet voor het vervolg dat deze zaak bij de Afdeling heeft gekregen. De zaak is daardoor geheel nodeloos geëscaleerd tot de uiterst brisante kwestie die deze inmiddels is.

Nadat hij uitspraak had gedaan op het verzoek om voorlopige voorziening heeft de heer Daalder ook vanuit zijn rol van voorzitter van de Algemene kamer een zeer bepalende invloed op de kwestie-Van Zutphen gehad. Zo zorgde hij er meteen al voor dat de behandeling van de hoger beroepen die in deze voorlagen werd toevertrouwd aan een naaste collega van de heer Van Zutphen uit de tijd dat deze laatste de president was van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)¹⁴. Er waren

10 Zie https://www.youtube.com/watch?v=Ys__2fdIQ7k.

11 E.J. Daalder, *Handboek openbaarheid van bestuur*, derde druk, Den Haag, 2023.

12 Een saillant detail, of eigenlijk heel wat meer dan dat, in deze kwestie is dat de heer Van Zutphen de maatregel waarmee hij dit had gedaan en die reeds door de voorzieningenrechter was geschorst schielijk heeft herroepen toen de Rechtbank Den Haag zich daar eindelijk ten gronde over zou buigen. De rechtbank zowel als de Afdeling hebben hem dit onder voorbijgaan aan artikel 6:19, zesde lid, van de Awb toegestaan, met als gevolg dat deze evident onrechtmatige maatregel nimmer door de rechter is beoordeeld.

13 Zie ECLI:NL:RVS:2024:1524.

14 Niet geheel toevallig waren de voorafgaande beroepen bij de Rechtbank Den Haag ook

maar liefst vijf wrakingsverzoeken voor nodig om deze naaste collega, mr. C.J. (Kees) Borman, te doen inzien dat hij die zaak toch echt niet kon doen. Tegen de tijd dat de heer Borman eindelijk zijn biezen pakte had hij zijn stempel echter al op de behandeling weten te drukken. De staatsraad die pas kort voor de zitting in zijn plaats trad, mr. C.H.M. (Conny) van Altena, was mede daardoor reeds zo bevooroordeeld dat die behandeling ontaardde in een complete farce. De uitspraken die zij vervolgens heeft gedaan zijn daarvan de sprekende getuigen¹⁵.

Opmerkelijk genoeg heeft de Afdeling de beroepen van mijzelf ook nog eens op een hoop gegooid met de zaken die ik daarnaast had lopen voor een aantal van mijn cliënten. Ook dat gebeurde onder de verantwoordelijkheid van de heer Daalder, die daarbij de regelgeving van de Afdeling geheel en al negeerde en opeens uitzonderlijk veel haast bleek te hebben met het behandelen van die zaken¹⁶. Waarna er – zie naast bijlage 2 een aantal van de verdere aangiftes die in deze zijn gedaan – ook verder nog weer van alles is misgegaan waarbij de heer Daalder, zo hij daarin al niet zelf de hand heeft gehad, de andere kant heeft opgekeken. Als rechter dook hij vervolgens pas weer op toen de beslissing werd gegeven om mij in de zaak van de heer S. als gemachtigde te weigeren. Waarbij hij het heeft gepresteerd om mij te verwijten dat ik de zaken van mijzelf en die van mijn cliënten te veel door elkaar zou hebben laten lopen en te vaak een wrakingsverzoek zou hebben ingediend. Stuk voor stuk

reeds behandeld door een rechter die voorheen bij het CBb onder de heer Van Zutphen had gewerkt. Deze mr. G.P. Kleijn, een regelrechte oplichter, was op de zaak gezet nadat de president van de Haagse rechtbank, mr. R.G. (Robine) de Lange – Tegelaar, zich met de zaak was gaan bemoeien en de kennelijk wat te kritische voorzieningenrechter die het optreden van – nota bene! – onze Nationale ombudsman reeds meermaals van de kwalificatie 'evident onrechtmatig' had voorzien van de zaak was gehaald. De rechtbank heeft het beroepsverleden van de heer Kleijn indertijd weten te verdoezelen door diens beroepsgegevens maandenlang ontoegankelijk te maken in het daartoe bestemde register op de website rechtspraak.nl.

- 15 Zie in dit verband het commentaar dat ik heb geschreven op de uitspraak waarmee zij het hoofd van de heer Van Zutphen heeft gered (ECLI:NL:RVS:2024:4594). Dat commentaar is gepubliceerd op onze website (<https://vrblng.nl/brief-van-20-november-2024/>). In dat commentaar stel ik onomwonden dat mevrouw Van Altena met haar uitspraak zowel de feiten als het recht heeft verkracht. Deze stelling is onlangs overigens min of meer bevestigd uit onverwachte hoek. Het verzoek waarmee ik de Afdeling om een herziening van die uitspraak heb verzocht is namelijk afgewezen omdat een onjuiste rechtsopvatting of een rechterlijke misslag geen grond kan opleveren voor een inwilliging van een dergelijk verzoek (ECLI:NL:RVS:2025:4006). Het feit dat mevrouw Van Altena de beroepen waarvan zij heeft erkend dat deze door de Rechtbank Den Haag ten onrechte niet-ontvankelijk waren bevonden alsnog zelf ongegrond heeft verklaard waar zij deze op grond van artikel 8:115, eerste lid aanhef en sub a, van de Awb naar de rechtbank had moeten terugwijzen kon er wat betreft haar collega mr. E.A. (Erik) Minderhoud dan ook niet toe leiden dat mijn verzoek zou worden gehonoreerd. Zie voor een aantal kanttekeningen bij deze laatste uitspraak ook nu onze website (<https://vrblng.nl/brief-van-1-september-2025/>). De geschetste gang van zaken is illustratief voor de bochten waarin de Afdeling zich wringt om 'onze Reinier' uit de wind te blijven houden. Wie zal immers willen geloven dat mevrouw Van Altena, die een van de meest ervaren staatsraden van de Afdeling is en jarenlang het voorzitterschap van de Algemene kamer heeft bekleed, zich geheel abusievelijk in de betekenis van bovengenoemde bepaling heeft vergist?
- 16 De zaken van mijn cliënten moesten en zouden wat de Afdeling betreft tezamen met die van mij worden behandeld op een datum die middenin de zomerperiode viel. Kennelijk vond zij het van belang dat die behandeling zo min mogelijk aandacht van de politiek en de media zou trekken. Ook via de persagenda van de Afdeling werd er dan ook geen enkele ruchtbaarheid aan gegeven en een aantal belangstellenden die zich voor de zitting hadden aangemeld werd op het laatste moment de toegang geweigerd.

'misdragingen' die, zoals hierboven geschetst, het gevolg zijn van zijn eigen optreden en waarvoor hij dus alleen zichzelf verantwoordelijk had kunnen houden.

Het moet de heer Daalder ten zeerste worden aangerekend dat hij in deze toch al zo bedenkelijke context iedere poging die ik van mijn kant heb ondernomen om de kwestie-Van Zutphen te de-escaleren heeft gedwarsboomd. Ook laatstelijk nog weer heeft hij een aanbod van mijn kant waarmee die kwestie op een wel zeer eenvoudige manier in een aanzienlijk rustiger vaarwater had kunnen worden gebracht botweg onbeantwoord gelaten (bijlage 5). Ik heb de heer Daalder meermaals op openhartige en persoonlijke wijze aangesproken op zijn verantwoordelijkheid in deze. Het gegeven dat hij daar volstrekt ongevoelig voor is gebleken maakt dat hij zich niet alleen als staatsraad, maar vooral ook als mens heeft gediskwalificeerd.

Gegeven zijn rol en zijn achtergrond zien wij de heer Daalder als de voornaamste verantwoordelijke voor de wijze waarop de kwestie-Van Zutphen bij de Afdeling is ontspoord. Temeer daar het toch al ondenkbaar zou moeten zijn dat iemand die als plaatsvervangend landsadvocaat decennialang eenzijdig de belangen van de overheid heeft gediend vervolgens als rechter het laatste woord krijgt in geschillen tussen overheid en burger, laat staan dat zo iemand bij de Afdeling ook nog eens de rol van voorzitter van een van de kamers zou moeten kunnen vervullen, is het wat ons betreft dan ook noodzakelijk dat hij ten minste zijn voorzitterschap van de Algemene kamer neerlegt. Dat laatste is nu hij zijn positie blijkt te hebben misbruikt om toepassing aan artikel 8:25, eerste lid, van de Awb te kunnen geven overigens sowieso reeds onvermijdelijk geworden. Voor zover de heer Daalder de eer al niet aan zichzelf houdt zal een vervolging wegens dat misdrijf immers met zich meebrengen dat hij als staatsraad moet worden geschorst, waarna een veroordeling het einde van zijn loopbaan zal betekenen. Wij zullen niet de enigen zijn die dat zien als een passende straf voor iemand die de belangen van de burger al wat te vaak uit het oog is verloren.

Naast de heer Daalder hebben ook de staatsraden Den Ouden en Ten Veen hun naam aan de verschillende beslissingen verbonden. Met hoeveel nadenkendheid zij dit hebben gedaan is echter de vraag. Beide staatsraden zijn pas sinds enkele jaren als zodanig actief en hadden daarvoor – de een is een wetenschapper, de ander een voormalige advocaat – geen enkele ervaring als rechter. Ik sluit dan ook niet uit dat zij zich wat al te lichtzinnig voor het karretje van de heer Daalder hebben laten spannen. Dat siert de theologe die mevrouw Den Ouden daarnaast ook is uiteraard niet en zet de lijfspreuk van de heer Ten Veen – nil volentibus arduum – wellicht ook in een wat ander licht, maar maakt hun daderschap van een andere orde dan dat van de voorzitter van de Algemene kamer.

Nauw betrokken bij de totstandkoming van de beslissingen was daarentegen in elk geval wel de heer Hartsuiker. Deze griffier, die eerder al eens het proces-verbaal van een zitting had vervalst¹⁷, zit vanaf vrijwel het begin op alle zaken die ook maar enig verband met de kwestie-Van Zutphen houden en heeft daarbij de ene na de andere blunder gemaakt. Het is op zichzelf reeds zeer bedenkelijk dat iemand die persoonlijk overhoop ligt met een der partijen in al die zaken, waaronder zelfs de verzoeken waarbij om de herziening wordt gevraagd van een uitspraak die hij zelf heeft geschreven, telkens maar weer de rol van griffier kan vervullen, maar die rare gang van zaken is slechts tekenend voor het amateurisme waarmee het recht bij de Afdeling wordt bedreven. Een en ander neemt niet weg dat deze griffier als jurist ervaren genoeg is om te weten dat de beslissingen die ook hij van zijn handtekening

17 Zie de aangifte die daarvan op 26 augustus 2024 is gedaan bij het Haagse parket.

heeft voorzien en die hij ook nu weer zelf heeft geschreven zich geenszins met de wet verdragen. Het zal voor hem dan ook de nodige consequenties moeten hebben, niet in de laatste plaats in strafrechtelijke zin, dat hij de heer Daalder in deze nog weer terzijde heeft gestaan. Overigens ga ik ervan uit dat de heer Hartsuiker ook de auteur is van de brief waarbij mij in het vooruitzicht werd gesteld dat ik in al die zaken als gemachtigde zou worden geweigerd en dat hij deze slechts voor de vorm door een ook nu weer niet al te nadenkende collega heeft laten ondertekenen.

Waarna we uitkomen bij de twee grootste vissen die in onze netten zijn gezwommen. Mevrouw Uylenburg en de heer De Graaf. Voor zover dat niet al eerder het geval was zijn deze allebei ten laatste sinds 1 oktober 2025 op de hoogte van de misstappen die de hiervoor genoemde staatsraden en griffiers hebben gezet, en wel doordat ik hen daarvan op die datum heb verwittigd (bijlage 6). Aangezien zij daar – althans voor zover mij bekend – geen van beiden ook maar enig vervolg aan hebben gegeven moet het hen worden aangerekend dat zij in deze hebben verzuimd om invulling te geven aan de rol die zij ingevolge artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 8, vierde lid, j^o artikel 3, tweede lid, van de Wet op de Raad van State, welke bepalingen in samenhang met hoofdstuk 6A van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren moeten worden gelezen, dienen te vervullen. Mocht het inderdaad zo zijn dat zij die rol hebben verzaakt dan hebben ook zij daarmee het ambtsmisdrijf begaan dat in artikel 365 Sr. is neergelegd. De Raad van State heeft alsdan binnenkort een tweetal vacatures te vervullen, waarbij overigens dient te worden opgemerkt dat de heer De Graaf eerder deze maand al heeft aangekondigd dat hij zijn ambt voortijdig zal verlaten. Wat hem daartoe heeft gebracht laat zich in het licht van deze aangifte en dat van de aangiftes die ook daarvoor reeds tegen hem zijn gedaan eenvoudig raden.

Dat de heer De Graaf als vice-president van de Raad van State de verplichtingen die in deze op hem rusten uit de weg is gegaan moet hem des te zwaarder worden verweten nu alles er op duidt dat hij zijn verantwoordelijkheden ook reeds in een aantal eerdere gevallen heeft ontlopen. Wij hebben hem namelijk al sinds augustus 2024 herhaaldelijk geattendeerd op een aantal ernstige misstanden bij de Afdeling en naar inmiddels is gebleken heeft hij met die informatie niets, maar dan ook helemaal niets gedaan. Dat is althans wat directeur bestuursondersteuning drs. P.B. (Betty) Feenstra eerst schriftelijk heeft beweerd en vervolgens tijdens een recente zitting bij de Rechtbank Midden-Nederland nog weer heeft herhaald. In de betreffende zaak heeft de secretaris van de Raad van State, mr. M.J. (Marja) Horstman, daarnaast het standpunt van mevrouw Feenstra in verscheidene beslissingen op bezwaar en verweerschriften bevestigd. Volgens beide topambtenaren zijn de e-mails en de brieven die de heer De Graaf dezerzijds heeft ontvangen, inclusief de aangiftes die wij hem in kopie hebben doen toekomen, slechts 'voor kennisgeving aangenomen' en is er buiten de Afdeling geen enkel document in de zin van de Woo te vinden dat er van getuigt dat hun vice-president naar aanleiding van al die e-mails, brieven en aangiftes ook maar iets heeft ondernomen. Naar ik aanneem behoeft ik u er overigens niet op te wijzen dat het denkbaar is dat in ieder geval mevrouw Horstman en wellicht ook mevrouw Feenstra in deze als medeplichtigen kunnen worden beschouwd en zult u zich bovendien realiseren dat beide ambtenaren ook zelf verplicht waren om aangifte te doen van de betrokken ambtsmisdrijven toen zij daarvan weet hebben gekregen. Ik verzoek u dan ook om te onderzoeken of ook zij in aanmerking komen om ter zake te worden vervolgd.

De Raad van State: een criminele organisatie?

De Raad van State is een van onze weinige Hoge Colleges van Staat, een status die is weggelegd voor een zeer beperkt aantal overheidsorganen die zo gewichtig worden geacht dat zij in de Grondwet zijn verankerd. Opvallend genoeg deelt de raad deze status met de Nationale ombudsman, maar waar deze laatste instantie pas sinds de eeuwwisseling als zodanig heeft te gelden reiken de wortels van de Raad van State veel dieper terug in de tijd. De raad is namelijk al in 1531 ontstaan, toen Karel V hem als een van de zogenoemde collaterale raden in het leven riep. De Raad van State heeft sindsdien vele eeuwen overleefd en staat inmiddels aan de vooravond van zijn 500-jarig bestaan.

Wij scharen ons niet onder degenen die de Raad van State bekritisieren om de invulling die hij geeft aan zijn adviserende rol. Daarentegen plaatsen wij wel – en wij niet alleen – de nodige vraagtekens bij die andere rol waarmee de raad is belast, te weten die van hoogste algemene bestuursrechter. Merkwaaardig genoeg durven wij het in ons land namelijk nog altijd niet aan om de bestuursrechtspraak onder te brengen bij de instanties die we aantreffen op de voor de andere rechtsgebieden zo gebruikelijke kaart van rechtbanken, gerechtshoven en de Hoge Raad. In plaats van die hoven en de Hoge Raad vervult de Afdeling binnen het bestuursrecht de rol van hoogste algemene bestuursrechter, waarbij deze instantie de facto hogerberoepsrechter en hoogste rechter ineen is. De Afdeling maakt ook verder geen deel uit van de reguliere rechterlijke organisatie en wordt gevormd door een bont gezelschap van mensen die het langs de weg van wat wel receptiebenoemingen wordt genoemd¹⁸ tot staatsraad hebben geschopt. Het gaat daarbij veelal niet om rechters die zich als zodanig hebben onderscheiden, maar om mensen die vooral één ding met elkaar gemeen hebben, te weten dat zij zich gedurende hun glanzende carrières het perspectief van de overheid eigen hebben gemaakt. De benoeming tot staatsraad als beloning voor bewezen diensten. Het zijn deze mensen, stuk voor stuk afkomstig uit een zichzelf reproducerende kliek, die nu opeens als rechter in staat zouden moeten zijn om onbevangen te oordelen in geschillen tussen overheid en burger.

Op de positionering van de Afdeling bestaat al geruime tijd kritiek. U herinnert zich in dit verband het Procola-arrest van het EHRM, een arrest dat dateert van 1995 en dat betrekking had op de met de Nederlandse vergelijkbare Luxemburgse Raad van State. In dat arrest ging het vooral om de vraag of de dubbelrol die ook deze raad vervulde – het adviseren bij de totstandkoming van wetten en vervolgens het spreken van recht aan de hand van diezelfde wetten – aanvaardbaar was, welke vraag het Hof indertijd ontkennend heeft beantwoord. Er zijn sindsdien wat maatregelen genomen waarmee is bereikt dat de vermenging van de adviserende en de rechtsprekende taak wat al te opzichtig in het oog zou blijven lopen, maar ten principale is er weinig veranderd. Ook de meest recente plannen van het kabinet-Schoof om de Afdeling te verzelfstandigen zijn inmiddels alweer gesneuveld en het is op zijn minst opmerkelijk hoezeer niet alleen de vice-president van de Raad van State, maar zelfs de Koning zich tegen die plannen heeft verzet¹⁹. Bij de jongste verkiezingen van de Tweede Kamer is de partij die zich het meest nadrukkelijk heeft ingezet voor een verzelfstandiging van de Afdeling volledig weggevaagd. Het lijkt er dan ook niet op dat er nog spoedig tot een alleen al in het toeslagenschandaal zo noodzakelijk gebleken herpositionering zal worden gekomen.

18 De term is gemunt door Ellen Pasman.

19 Zie bijvoorbeeld de tafelredes die zijn gehouden tijdens het diner waarop de Koning, koningin Máxima en de kroonprinses de heren en dames staatsraden in september 2024 hebben vergast op Paleis Noordeinde.

Het is in deze context nogal curieus dat datgene wat de politiek niet voor elkaar krijgt thans door de Afdeling zelf lijkt te worden bewerkstelligd. Wanneer we in aanmerking nemen hoeveel staatsraden in de kwestie-Van Zutphen in de fout zijn gegaan – er is inmiddels tegen verscheidene van hen aangifte gedaan van niet zelden buitengewoon ernstige feiten – en wanneer we dan ook nog eens zien wat daarbij de rol is van enkele van de hoogste ambtsdragers van ons land dan dringt zich zelfs het beeld op dat ons oudste, meest vooraanstaande Hoge College van Staat wel wat erg veel trekjes van een criminele organisatie is gaan vertonen. Dat komt het vertrouwen in onze rechtsstaat bepaald niet ten goede en tast het aanzien van onze instituties en uiteindelijk ook dat van ons koningshuis aan. De tijd is ondertussen dan ook meer dan rijp om de bezem door de Raad van State te halen. Waar de raad in het verleden – zie alleen al het toeslagenschandaal – niet in staat is gebleken om zelf schoon schip te maken waar dat ook toen al alleszins noodzakelijk was zal dit thans van buitenaf moeten gebeuren. Bij het aanpakken van de misstanden die zich nu al veel te lang voordoen is wat ons betreft een belangrijke rol weggelegd voor het OM.

De rol van het OM

Het vervullen van die rol, zo hebben wij helaas moeten constateren, valt u niet gemakkelijk. We behoeven immers slechts een blik te werpen op de ronduit klungelige manier waarop het Haagse en het Utrechtse parket zijn omgegaan met de aangiftes die zij eerder hebben ontvangen om te zien dat het vrij diep in de cultuur van uw organisatie is verankerd om weg te kijken bij de misstanden die wij onder haar aandacht hebben gebracht. Ook daarmee wordt onze rechtsstaat geenszins gediend. Het is dan ook de hoogste tijd dat het OM nu eens niet alleen in beweging komt wanneer de rechtsstaat van buitenaf wordt bedreigd, maar met name ook opstaat zodra deze dreiging blijkt uit te gaan van mensen – een Reinier van Zutphen, een Thom de Graaf, verscheidene rechters en staatsraden, om slechts een paar voorbeelden te noemen – die bij uitstek de hoeders van die rechtsstaat zouden moeten zijn²⁰. Voor de onafhankelijkheid van de rechter behoeft daarbij niet te worden gevreesd. Het is uiteindelijk immers ook de rechter die over de misdragingen van zijn vakgenoten zal oordelen. Bovendien zal die rechterlijke onafhankelijkheid er alleen maar bij gebaat zijn wanneer degenen die een rechter of een staatsraad op een misstap kunnen aanspreken – dat is naast u overigens ook de procureur-generaal bij de Hoge Raad, die in deze nogal laks pleegt te zijn²¹ – hun verantwoordelijkheid durven te nemen. Niets is namelijk bedreigender voor het vertrouwen in de rechterlijke macht dan rechters die zelf boven de wet staan. De netwerkcorruptie waardoor de kwestie-Van Zutphen nu al veel te lang wordt beheerst zal krachtig moeten worden aangepakt. Er is werk aan de winkel, niet in de laatste plaats voor het OM.

Ik vertrouw er gaarne op dat u met bovenstaande, vooralsnog summier informatie voldoende in handen heeft om te weten wat u te doen staat. Het moge echter

²⁰ U kunt in dit verband een voorbeeld nemen aan landen als de Verenigde Staten, waar dappere attorneys het durven op te nemen tegen potentaten die de rechtsstaat bedreigen, en Frankrijk, waar uw homologen zo onafhankelijk zijn dat zelfs een voormalige president zowel als de gedoodverfde favoriet voor de eerste ronde van de komende presidentverkiezingen niet aan de gang naar de rechter (en in het geval van Nicolas Sarkozy zelfs niet aan de gevangenis) hebben kunnen ontkomen.

²¹ Wij hebben Edwin Bleichrodt onlangs laten weten dat wij bij wijze van proefproces ook tegen hem aangifte zullen doen van het misdrijf dat is neergelegd in artikel 365 Sr. nu hij de taak die hij in deze heeft te vervullen vrijwel stevast ontloopt.

duidelijk zijn dat ik ten volle bereid ben om een en ander in het kader van het thans te entameren strafrechtelijke onderzoek van een nadere toelichting te voorzien en met verdere bewijsstukken te onderbouwen. Voor de goede orde merk ik nog op dat de verschillende aangevers, die zich ter zake door mij laten vertegenwoordigen, zich in deze wensen te voegen als benadeelde partij. Uw verdere berichten zie ik met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Agnes Krijger'.

Stichting de Verbeelding onderschrijft de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties en streeft in dit verband onder meer naar het terugdringen van het gebruik van papier en inkt. Wij stellen het dan ook op prijs wanneer u deze brief niet wilt uitprinten of fotokopiëren en wanneer u haar wilt beantwoorden via ons e-mailadres. Doet u mee?